

DYSCYPUL (44) *sb m*

disci- (30), discy- (8), dyscy- (6).

sg N dyscypuł (12). ◇ *D* dyscypułowi (2). ◇ *A* dyscypuła (4). ◇ *I* dyscypuł(e)m (1). ◇ *L* dyscypule (1). ◇ *pl N* dyscypułowie (9). ◇ *G* dyscypuł(o)w (3). ◇ *D* dyscypuł(o)m (4) *GliczKsiąż* (3), *RejWiz*, dyscypułum (1) *RejZwierc*. ◇ *A* dyscypuły (5). ◇ *I* dyscypuły (1). ◇ *L* dyscypulech (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI(XVIII) w.

1. *Uczeń (o młodzieży uczącej się w szkole lub zakładzie pod kierunkiem nauczyciela); discipulus Calep [discipulus – uczeń Mymer¹ 9, BartBydrg, Mymer² 8v; — uczeń, student Mącz 90b; uczeń – discipulus Cn] (20)* : dla tego zwykli preceptorowye w Akademiách w szkołách zawołanych/ albo też w kołcyołách diŕcypuły fwe vczyć deklámowác. *GliczKsiąż* K7; ták też tem nye wftawieźnem diŕcypułom musi tho być/ iż gdy fię częłto z náuczycyelámi frymárczą/ nie poyác ani fie náuczyc nye mogá. *GliczKsiąż* L2v; Co yełliby wfóbye myál żeby ná wyárę chramał/ wyełby wthem złęgo diŕcypułowi náwárzył y fzkody nábroił. *GliczKsiąż* L4v; thák yáko łam do pyekłá fie doftánye/ tą drogá [*naukq swq*] theź diŕcypuła fwego závábi. *GliczKsiąż* L5v; nye tylko náukq náuczycyel diŕcypuły fwe opátrowác ma/ ále theź nawyęcey obyczáyami dobremi. *GliczKsiąż* L7v, F8, L4v [2 r.], L7v, L8 [2 r.], L8v [2 r.] (16); Accomodare sese ad captum ftudiosorum, Wedle tego yako mogá wyrozumieć diŕcypułowie fpráwowác fie. *Mącz* 35b; Discipulus – Diŕcypuł, vczen. *Calep* 329b.

W charakterystycznych połączeniach: dyscypuła opatrowác, uczyć (2), wieść, zawabić.

Przysłowie: yáki będye náuczycyel táki diŕcypuł. GliczKsiąż L7;

Przeto thegoź nábywa diŕcypuł/ co wyznawa náuczycyel GliczKsiąż L5.

2. *Zwolennik, wyznawca, naśladowca, kontynuator nauki mistrza; dogmatistes, qui alicuius dogma sequitur; sectator Mącz; [discipulus – zwolennik Mącz 90b] (22)* : diŕcypułem ięgo [*Ipokratesa*] káždy fie z nas rozumieć moźe *RejWiz* A5; Iź ten Philozoph [*Ksenokrates*] był diŕcypuł Platonow *RejWiz* 142v, A5, A5v, [A10]v; Apollonius on [...] záłfedł áź do Bráchmánow/ áby iedno Hiárchi Mędrćá [...] miedzy nie wielá dyŕcypułow/ [...] fluchał. *Leop* *B2; Dogmatistes, qui alicuius dogma sequitur, Diŕcypuł/ Náłładownik/ Obróńćá fwych wftaw. *Mącz* 93c; Sectator, Náłładownik zwolennik/ vczeń diŕcypuł. *Mącz* 384d; A iáko piŕzą o Platonie o onym ławnym Mędrću/ iż bárzo rad pátrzał ná ty fwowolne á wżeteczne krotofile á fpráwy ludzkie/ to fie im wfmiawłzy á nádziwowawłzy záfię to powoli diŕcypułem przyŕzedłzy rozwaźał iáko to łá rzeczy zelzywe *RejZwierc* 17; Ełchines vbogi młodzieniec co theź thám miedzy onemi diŕcypuły był/ przyŕzedł do niego powiedáiąc mu: Iź niemamci żadnych vpominkow moy miły miŕtru tobie godnych czocbych dáć miał/ ále co mam toć dawam łam fiebie zá niewolniká/ a iuź czyn zemną co raczyłz. *RejZwierc* 97, 12v, 97; Bo co vczyli Apoŕtołowie/ to vczyli ich diŕcypułow *ReszPrz* 21; Tenże záś Aurifaber Lutherow dyŕcypuł/ też łłowá Lutrowe opiŕuię *ReszPrz* 51; To o fwych diŕcypulech rozumiał y piŕał Luther y Melánchton. *ReszPrz* 63, 50, 63; *ReszList* 190; Hieronym ś. ftrofuię Vigilányuŕá Haeretyká/ á w nim te dziŕieyŕze diŕcypuły ięgo/ ktorzy czći y chwały ŕwiętyem właczáią *WujNT* 93.

a. *O uczniach szatana; w przen (3)* : Ale wierz mi źáczku [...] iełli fie nie obaczyłz/ poznałz co to zá miŕtrzá małz [*czarta*] á iáko w grozye chowa diŕcypuły fwoie *RejPos* 44; *ReszPrz* 45.

Wyrażenie: »wierni dyscypułowie« (1): wy też iego [szatana] wierni dyfcypułowie ná Rzymfkie Miálto/ gdzie fię tá miłość [chrześcijańska] náyduie/ łáfkáwi być nie możecie. *ReszHoz* 135.

3. Tytuł łacińskiego dzieła z zakresu dydaktyki religijnej (katolickiej) (2) : Chybáby pierwey wygládzil [ksiądz] wíztyki Mízaly/ Grádały/ Antyfonarze/ Wiátyki/ Kursy/ Dyurnały/ Ortulufy/ Difcypuły/ Vade mecum, Dormifekury/ Olkoty/ Brykoty/ Pomeryufze/ Bárálety/ y infze ktorych ieft pełno/ á fnadz y bez licźby. *CzechEp* 81; podobno musiał X. K. nie czytać Difcipuła fer. 146. de articulis fidei. *CzechEp* 168.

Synonimy: 1. student, uczeń; 2. naśladowca, naśladownik, wyznawca, zwolennik.

WK, BC